Poticanje održive urbane mobilnosti: Predstavljanje novih smjernica za institucionalnu suradnju u održivom planiranju

Alena Klímová

Transport Research Centre, CIVINET CZ SK Secretariat

Suradnja?

Između sudjelovanja građana i suradnje postoji neraskidiva veza!

Prednosti suradnje

- ✓ Razmjena znanja i iskustva
- ✓ Adekvatno razmatranje **izazova** i **potreba** pojedinog područja
- ✓ **Prevencija konflikata**
- ✓ Stvaranje **suradnje** između **institucija** i uključene javnosti
- ✓ Veća **legitimnost** i **prihvaćenost** SUMP-a
- ✓ Bolja **raspodjela resursa**

Nije baš takav problem, zar ne?

Pa nije, ali valja imati na umu sljedeće:

Mnogo dionika, različite razine suradnje, različiti ciljevi i potrebe uključenosti...
Može biti prilično izazovno!

+ kontrola izrade plana održive urbane mobilnosti: Je li plan komunikacije dobro uspostavljen i proveden?

Suradnja poboljšava kvalitetu, relevantnost i učinkovitost rezultirajućeg dokumenta kombiniranjem različitih perspektiva, znanja i iskustava.

Horizontalna suradnja
- Lokalne vlasti i privatni prijevoznici

Vertikalna suradnja
- Organizacije osnovane od grada

Teritorijalna suradnja
- Susjedne općine

Interdisciplinarna suradnja
- Odjeli lokalne samouprave, organizacija različitih struka

Praktični priručnik za uključivanje i suradnju više dionika

Preporuka za rad s dionicima koji predstavljaju različite institucije na složenim problemima

→ strateški dokumenti gradova i regija, primjerice SUMP

Dodatak već postojećim smjernicama, prilagođen lokalnom kontekstu, usklađen s EU smjernicama za razvoj i provedbu održivog plana urbane mobilnosti (Rupprecht Consult)

x načela primjenjiva u Hrvatskoj

samo na češkom (zasad)

Kratki pregled priručnika

- ✓ Koga kontaktirati, kada, kako i zašto?
- ✓ Uspostava suradnje i komunikacije
- ✓ Konkretni oblici institucionalne suradnje i izazovi koje nose
- ✓ Savladavanje prepreka i koordinacija suradnje
- ✓ Stvaranje radnih grupa
- ✓ Detaljan opis suradnje u različitim fazama planiranja SUMP-a
- ✓ Primjeri prakse iz Češke i Slovačke

Potrebno je odabrati odgovarajuće komunikacijske alate za svakog dionika

Izazovi i prepreke u Češkoj

- Neusklađeni rasporedi institucija
- Različite razine hijerarhije
- Odlazak zaposlenika
- Manjak pripreme i komunikacije prije početka projekata
- Sukob interesa i ciljeva

Polustruktuirani intervjui s predstavnicima gradova odgovornima za pitanja mobilnosti.

Kada angažirati koga?

Tab. 2 Komunikace napříč institucemi

část dokumentu	aktivita	jednání zahajuje, pozvánky rozesílá	jednání se účastní: městská samospráva				územní spolupráce			vlastníci, správci, provozovatelé dopravní a technické infrastruktury		mezisektorová spolupráce				
			Magistrát/městský úřad	Politická reprezentace	Nižší organizační jednotky samosprávy	Organizace zřizované městem	Sousední územní samosprávné celky	Vyšší územní samosprávné celky	Regionální úřady státních organizací	Koordinátoři a provozovatelé dopravy	Organizace plnící funkci vlastníků a správců infrastruktury	Organizace plnící funkci vlastníků a správců infrastruktury	Neziskové organizace	Akademická sféra	Externí nezávislí experti	Místní podniky
AČ	úvodní jednání	zadavatel	✓	✓												
AČ	příprava dopravních průzkumů	zpracovatel	✓		✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓		✓
AČ	prognóza rozvoje území	zpracovatel	✓		✓		✓	✓							✓	
AČ	analýza současné situace	zpracovatel	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
AČ	prezentace výsledků	zadavatel	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		
NČ	stanovení vize	zpracovatel	✓	✓	✓		✓									
NČ	stanovení cílů	zpracovatel	✓	✓	✓		✓									
NČ	návrh a hodnocení opatření	zpracovatel	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
NČ	prezentace výsledků	zadavatel	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓
AP	akční plán	zpracovatel	✓		✓											

poznámka: AČ – analytická část, NČ – návrhová část, AP – akční plán

Primjeri dobre prakse

4 primjera iz smjernica:
Prag, Olomouc, Trenčín, Zlín

Olomouc: Pozivanje šireg kruga partnera

Koordinacija & radne grupe

✓ Koordinacija koju vodi gradski odjel za strategiju i upravljanje

✓ Radne grupe za infrastrukturu, komunikaciju i upravljačku grupu

Radna grupa za infrastrukturu

- Predstavnici raznih gradskih odjela
- Usredotočenost na promet, okoliš, investicije i još mnogo toga

Radna grupa za komunikaciju

- Predstavnici gradskih odjela i vanjski partneri
- Uključujući koordinatora za biciklizam, SEMAFOR centar i gradsku policiju

Dodatni partneri

- Organizacije za suradnju koje podržavaju infrastrukturu, planiranje, financiranje i sudjelovanje javnosti
- Sveučilište Palacký doprinijelo je raspravama o različitim aspektima plana

Political support in Trenčín

Nadzor nad upravljanjem projekta

- Upravljačka grupa: političko vodstvo Trenčína, visoki dužnosnici iz gradske uprave ili njihovi predstavnici, predstavnici naručitelja i izvođača.

Radna skupina stručnjaka

- Osnovana je radi razvoja strategije, pružanja stručnosti u vezi s određenim aspektima parcijalnih studija, vođenja projekta u tehničkim pitanjima i pregleda predloženih mjera.
- Stručnjaci u različitim područjima: Gradsko vijeće Trenčína (glavni gradski arhitekt, voditelj odjela za mobilnost, stručnjak za javni prijevoz i voditelj odjela za promet) i izvođač radova.

Aktivno političko zastupanje

- Aktivno sudjelovanje političkog predstavništva Trenčína u projektu, uključujući zamjenika gradonačelnika, što značajno **doprinosi vidljivosti SUMP-a i njegovoj uspješnoj provedbi**
- **Uključenost drugih dionika**
- Lokalni prijevoznici, organizirana javnost, sektorski partneri iz regionalnih institucija i lokalnih institucija, kao i obrazovne ustanove

5 ključnih zadataka u institucionalnoj suradnji

- ✓ Osiguravanje **političke potpore**
- ✓ Pažljivo **stvaranje rasporeda**
- ✓ Definiranje **uloga partnera**, **prepoznavanje odgovornosti**
- ✓ Redovita **komunikacija** putem telefona i elektroničke pošte, informiranje partnera
- ✓ **Priprema** za sastanke, slanje dokumenara unaprijed i angažiranje vanjskog voditelja

Podrška kvalitetnom planiranju mobilnosti: Predstavljanje smjernica o tehničkim specifikacijama za SUMP-ove

Alena Klímová

Transport Research Centre, CIVINET CZ SK Secretariat

Trenutno stanje planiranja mobilnosti u Češkoj

GRADOVI S VIŠE OD 40.000 STANOVNIKA: AŽURIRANJE PLANOVA ODRŽIVE MOBILNOSTI

RAZLIKE U USKLAĐENOSTI SA SMJERNICAMA (NPR., ISTRAŽIVANJA PONAŠANJA U PROMETU, ISTRAŽIVANJA PROMETA, SUDJELOVANJE, ...).

SMJERNICE ZA RAZVOJ SUMP-A, NEDOSTAJE PRETHODNI PROCES

VARIJACIJA U KVALITETI TEHNIČKIH SPECIFIKACIJA I ZAHTJEVA → **KVALITETA KONAČNOG DOKUMENTA**

Budi jasan oko onoga što želiš

Smjernice o tehničkim specifikacijama za SUMP-ove

Priručnik za gradove koji naručuju plan održive urbane mobilnosti ili vanjske izvođače za tehničke specifikacije

Preporuke o zahtjevima i kvaliteti rezultata

samo na češkom (zasad)

Kako to poboljšava planiranje održive mobilnosti?

- **Pojednostavljivanje** i **ubrzavanje** pripreme plana
- **Postavljanje standarda** i **unapređenje** natječajne dokumentacije i proizašlih planova mobilnosti
- **Prilagođen pristup** za gradove različitih veličina i njihove zahtjeve
- Jačanje **pozicije grada** u pripremi SUMP-a
- **Sprječavanje sukoba** između gradskih vlasti i urbanih planera
- **Optimizacija upotrebe podataka** za povećanje učinkovitosti

Iz konteksta...

- Procjena dosadašnje prakse u kontekstu metodičkih priručnika
- Preporuke za različite dijelove Plana održive urbane mobilnosti - "na što se usredotočiti u tehničkoj specifikaciji"
- Alati i metodološke preporuke za obradu
- Primjeri iz tehničke specifikacije za svaki korak pripreme SUMP-a
- Sažetak ključnih informacija nakon svakog poglavlja
- Konačni popis za provjeru: "Što ne zaboraviti od uvjeta i gdje treba biti precizniji"

ŠTO TREBA ZAPAMTITI OKO UVJETA I ČEMU TREBA PREDATI POSEBNU PAŽNJU?

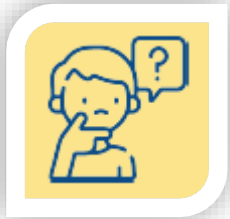

Pogledajmo neke primjere!

Prilagođeno Češkoj, ali neke poreporuke vrijede i za primjere u Hrvatskoj

Opći uvjeti i specifičnosti

- Iskusni tim
- Jasne zadaće i odgovornosti
- Podrška održivosti tijekom samog procesa (npr., elektroničko prijenos i komentiranje dokumenata, broj isprintanih kopija)
- Definirani očekivani rezultati, određen format podataka, opcije za uređivanje, uvjeti licenciranja za upotrebu rada
- Jedinstveni i razumljivi rezultati za grad i javnost

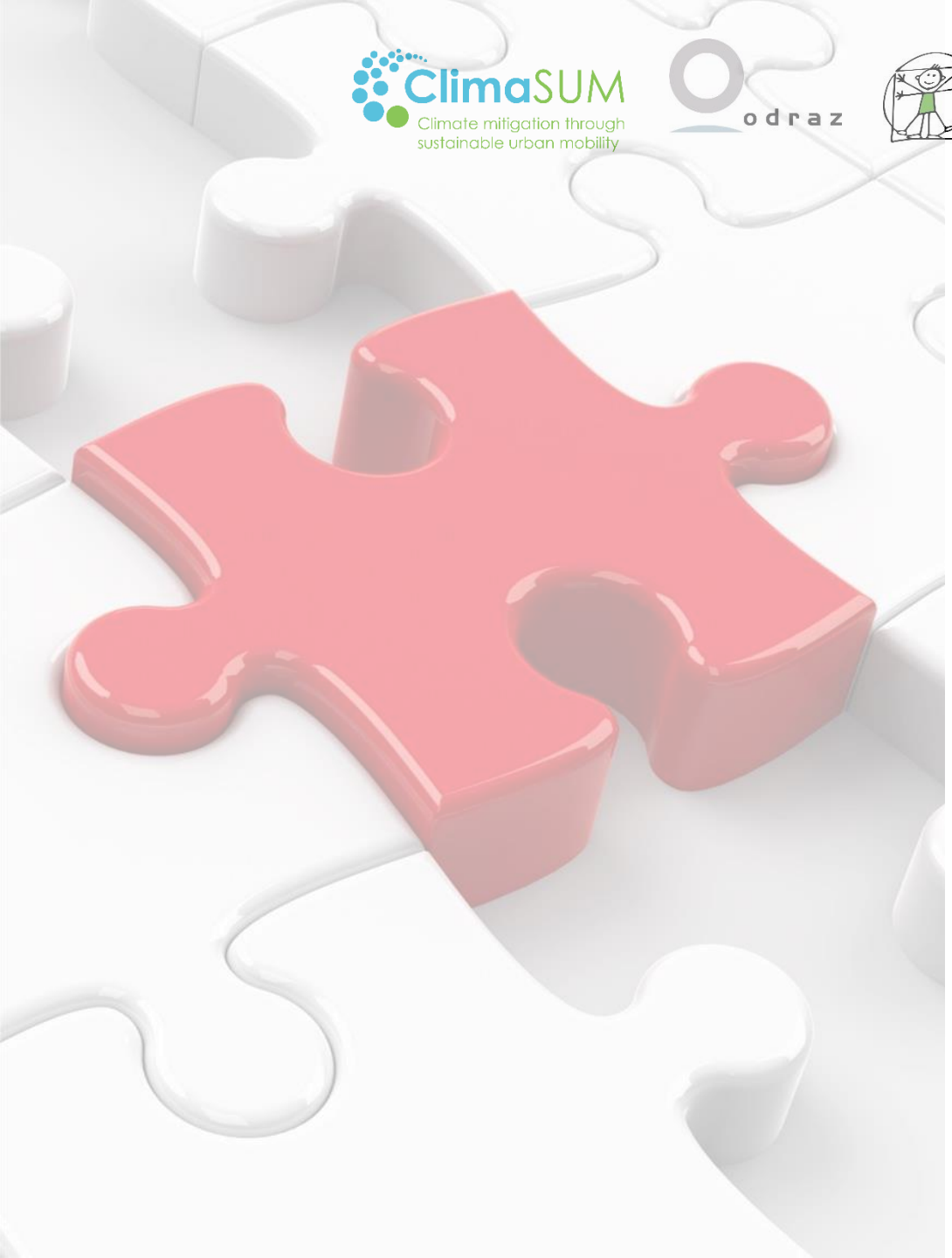

Proces sudjelovanja građana

- Redovita komunikacija i aktivnosti sudjelovanja tijekom razvoja i provedbe SUMP-a
- Pojašnjenje kapaciteta osoblja i proračuna.
- Uključivanje vanjskih (nepristranih) voditelja i stručnjaka.
- Dvosmjerna povratna informacija
- Postavljanje procesa i odgovornosti u strategiji komunikacije.

Prikupljanje podataka i analiza

Istraživanje ponašanja u prometu

Definicija parametara istraživanja u dokumentacij natječaja

Kontrola nad karakteristikama istraživanja i odabir agencije za prikupljanje podataka.

Usklađivanje opsega istraživanja s financijskim mogućnostima grada.

Prometna istraživanja

Analiza dostupnih podataka prije postupka nabave.

Definiranje ili preciziranje opsega istraživanja u tehničkim specifikacijama (vremenski i prostorno).

Navedite zahtjeve što preciznije moguće!

Modeliranje za SUMP

Prometni model

- Potrebna složenost podataka i naknadna procjena modeliranja prometa
- Analiza sustava prikupljanja podataka grada **prije javne nabave**
- Razmatranje sustava kontinuiranog i trajnog prikupljanja i dijeljenja podataka
- Zahtjev za detaljnom demografskom analizom radi demografskih projekcija (ako se koristi multimodalni model prometa)

Model utjecaja na okoliš

- Osiguranje visokokvalitetnih ulaznih podataka
- Prioritetizacija modeliranja za cestovni i željeznički promet
- Osiguravanje podataka o broju stanovnika na adresnim točkama
- Zahtjev za izračun karti buke i procjenu pogođenih stanovnika
- Dodatni fokus na onečišćujuće tvari koje prelaze emisijske limite u gradu

Postavljanje vizije i ciljeva mobilnosti

Postavljanje vizije

Dugoročna vizija (20 - 30 godina)

Jedinstveno ime, slogan i vizualni identitet

Strateški i specifični ciljevi

Usklađenost s vizijom

Jasni, mjerljivi ciljevi (SMART metodologija)

Mjere i akcijski plan

Zahtjev za jasno definiranim mjerama koje su pridružene određenim ciljevima

Procjena sinergijskih učinaka i njihova prioritizacija.

Razdoblje provedbe, proračuni i izvori financiranja

Procjena rizika i utjecaja

Praćenje i vrednovanje

- Definiranje SMART indikatora
- Strategija praćenja, uključujući vremenske okvire za vrednovanje
- Odgovornosti

Zaključno

ANALIZA PODATAKA

- **Analiza svih dostupnih podataka unaprijed**
  - Osigurati kvalitetu ulaznih podataka za donošenje informiranih odluka.

PRECIZNOST

- **Biti što više specifičan**
  - Pojasniti uvjete kako bi se izbjegla pitanja ili sporovi u budućnosti.

PRILAGODBA

- **Prilagoditi uvjete veličini grada i proračunu**
  - Prilagoditi smjernice kontekstu grada.

ODRŽIVOST

- **Primjena načela održivosti**
  - Ugraditi načela održivosti u svaki korak procesa SUMP-a.

Thank you!

Contact: alena.klimova@cdv.cz

More about European Climate Initiative (EUKI): www.euki.de/en

Follow CIVINET CZ SK on social media!

Facebook: **@CIVINETudrzitelnamobilita**